

Mreža Žena Kosova

Podržava, štiti i promovise prava i interese žena i devojaka na Kosovu

18. decembar 2014

Pismo upućeno poslanicima Skupštine Kosova

Kao građani Kosova i poreski obveznici, imamo pravo da učestvujemo u demokratskom procesu utvrđivanja budžeta Kosova, stoga vam i pišemo kako bismo izrazili našu zabrinutost u vezi sa aktuelnim nacrtom budžeta koji je predložio bivši premijer Hashim Thaçi. Mi smatramo da predloženi nacrt budžeta ne odražava na odgovarajući način potrebe građana Kosova i da ne obezbeđuje dovoljno sredstava za sprovođenje kosovskih zakona i zaštitu prava građana Kosova. Tačnije, tražimo da se u Budžetu Kosova za 2015. godinu, izvrše najmanje sledeće izmene:

1. Povećanje socijalne pomoći: Lica koja zavise od socijalne pomoći na Kosovu žive u krajnjem siromaštvu. Bez obzira na zahteve Ministarstva rada i socijalne zaštite (MRSZ) u prethodnim godinama, budžet za socijalnu pomoć se mora još više povećati. U skladu sa ciljevima strategije Vlade Kosova za podržavanje socijalne zaštite i smanjenje siromaštva, molimo vas da obezbedite osnovne životne uslove za sve građane Kosova. Kod [Budžetiranja socijalne zaštite](#) (2014), Mreža žena Kosova (MŽK) je u saradnji sa MRSZ obezbedila neophodne dokaze i procenila rashode za:

“Stvarne vrednosti naknada iz ŠSP obračunate su u periodu 2002-2003 na osnovu potrošačke cene minimalne korpe prehrambenih proizvoda. Indeksacija UNDP-a za Kosovo 2014 za minimalnu korpu prehrambenih proizvoda pokazuje da su se ovi troškovi promenili [videti UNDP, [Stvarna vrednost socijalne pomoći: Procena adekvatnosti iznosa socijalne pomoći](#)]. Za porodična domaćinstva sa četiri člana, minimalni prosečni troškovi moraju da iznose €164,25 mesečno. Budžetska linija za socijalnu pomoć za 2015. godinu, može se proceniti na osnovu prosečnog broja članova porodica koji su dobijali socijalnu pomoć u prethodnim godinama (četiri člana), i indeksacije minimalne korpe prehrambenih proizvoda. Shodno tome, budžet za socijalnu pomoć, nakon indeksacije minimalne korpe prehrambenih proizvoda, treba da iznosi **€55,069,109** za 2015. godinu.”

2. Određene javne usluge zapošljavanja uz profesionalno osposobljavanje i unapređene usluge zapošljavanja: U cilju smanjenja broja građana Kosova koji zavise od socijalne pomoći, morate podržati istraživanje tržišta potreba za radom i da obezbedite sredstva koja bi se odmah investirala u podizanje kapaciteta nezaposlenih lica kako bi ušla na tržište rada. Za to je potrebno odrediti poseban fond za zapošljavanje, kroz koji bi se investiralo u aktivne programe tržišta rada. MRSZ mora da ustanovi godišnje programe zapošljavanja na osnovu tog fonda, kroz koje bi se investiralo u aktivne mere, kao što su: obuka na radu, subvencionisanje zarade, radna praksa, javni poslovi i samozapošljavanje. MRSZ je izvršio procene rashoda za svaku šemu, koje su jasno opisane u operativnim priručnicima za svaki program. Ovaj fond se za 2015. godinu mora finansirati iz državnog budžeta dok se ne budu uspostavili drugi mehanizmi za finansiranje tog fonda. Prethodnih godina, ovi programi su se uglavnom finansirali od strane različitih donatora, ali s obzirom da su ti fondovi nestabilni, država mora da finansira podizanje kapaciteta nezaposlenih u skladu sa potrebama tržišta rada. Na osnovu istraživanja [Budžetiranja socijalne pomoći](#) (2014), Mreža žena Kosova (MŽK) je obezbedila neophodne dokaze da u toku 2013. i 2014. godine, nijedan deo budžeta Kosova nije utrošen na navedene programe. Mi tražimo da u 2015. godini državni budžet finansira fond za zapošljavanje, i da na taj način počne da dokazuje da zapošljavanje predstavlja prioritet vlade.

3. Izdvojite odgovarajuća sredstva za zdravstveno osiguranje i unapređenje zdravstvenog sistema, u skladu sa [Zakonom o zdravstvenom osiguranju](#).

4. Obezbeđivanje sredstava za otvaranje javnih dnevnih centara po pristupačnoj ceni, finansiranih od strane vlade, kako bi se omogućilo zapošljavanje većeg broja žena, kao i zauzimanje odlučujućih pozicija. Žene na Kosovu i dalje čine veći broj nezaposlenih u odnosu na muškarce (40% žena i 28% muškaraca). Skoro 79% žena na Kosovu nije aktivno (videti, KAS, [Rezultati ankete o radnoj snazi 2013, 2014](#)). Stoga bi rešavanje stope nezaposlenosti žena pomoglo Kosovu u smanjenju ukupne nezaposlenosti. Nedovoljna briga o deci identifikovana je kao ključni faktor koji onemogućava učešće žena na tržištu rada (videti Sida, [Rodni profil zemlje, 2014](#)). Dakle, istraživanje uz korišćenje podataka o radnoj snazi na Kosovu pokazuje da je mogućnost da žene budu aktivne na tržištu rada veća u opštinama sa većim brojem dečijih obdaništa. Kosovo nema dovoljno centara za dnevni boravak u skladu sa standardima EU. Prema [Rodnoj studiji na Kosovu](#):

“Jedan od ključnih faktora u ekonomskom osnaživanju žena jeste raspoloživo staranje o deci. Sporazum iz Barcelone je za 2010. godinu, kao deo ciljeva, predvideo pružanje staranja o deci. Staranje o deci se mora obezbediti za najmanje 90% dece u uzrastu od tri godine do školskog uzrasta i za 33% dece mlađe od tri godine. Kosovo ima veoma malo raspoloživih javnih centara za dnevni smeštaj i samo jedan mali broj građana može da priušti sebi plaćanje istih. Otvaranje dnevnog smeštaja obezbedilo bi stvaranje radnih mesta i doprinelo bi poboljšanju prostora za rano obrazovanje, u cilju poboljšanja rezultata obrazovanja na Kosovu“.

5. Smanjenje rashoda za puteve: Mi se nimalo ne slažemo sa predviđenom alokacijom od **170,055,171€** za kapitalne izdatke u Ministarstvu infrastrukture, a posebno u vezi sa novim putem. Prema dokazima, put za Albaniju, za koji je bilo predviđeno da će ostvarivati prihode od trgovine nije bio uspešan. Prema [Balkan Insight](#):

“Trgovina između Albanije i Kosova zabeležila je samo skromno povećanje od otvaranja puta prošle godine, a nije se povećala ni njegova upotreba za kamione kao što se to obično viđa na drugim granicama na Balkanu. Stručnjaci procenjuju da se za sada koristi samo 10 procenata kapaciteta puta“.

Ne postoji nijedan očigledan dokaz da će novi put doprineti prihodima Kosova. Od takvih preteranih rashoda, stanovništvo Kosova nema koristi, tako da se sa ovakvim rashodima mora prestati dok kosovska ekonomija ne postane stabilnija.

6. Smanjiti rashode za plate poslanika: Ukupan predloženi budžet za poslanike za 2015. godinu iznosi 4.301.383 €, koji kada se podeli na 12 meseci iznosi prosečno 2962€ po poslaniku mesečno. Prema Ministarstvu trgovine i industrije, prosečna plata građana Kosova je 360€ mesečno. Mi smatramo da jedan poslanik koji prima osam puta veću platu od prosečne plate građana Kosova ne može da zastupa na odgovarajući način interese građana Kosova. Upućujemo poziv da se smanji ova budžetska linija, a da se preostala sredstva mogu iskoristiti za dobrobit građana Kosova, kao što je predloženo u napred navedenim tačkama.

7. Tražimo od Ministarstva finansija da od sada pa nadalje zahteva od svih budžetskih organizacija da izveštavaju o uticaju rashoda za žene i muškarce, kako bi doprineli budućem budžetu Kosova, sa argumentima zasnovanim na dokazima.

S poštovanjem,

Igballe Rogova
Izvršni direktor
Mreža žena Kosova (MŽK)
(Ovo pismo je podržano i od strane Lobija za rodnu ravnopravnost na Kosovu)